

A P E L

przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku w sprawie zwiększenia dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego dla uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce w zakresie ich działalności statutowej w perspektywie budżetowej Wspólnot Europejskich na lata 2014-2020

Przedstawiciele Uniwersytetów Trzeciego Wieku z Polski, zgromadzeni na obradach *Forum III Wieku*, zorganizowanego przez Stowarzyszenie Sądecki Uniwersytet Trzeciego Wieku i Ogólnopolską Federację Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku w dniach 9 -12 września 2010 roku w Krynicy i Nowym Sączu

działając w roku jubileuszu 35-lecia powstania w Polsce pierwszego Uniwersytetu Trzeciego Wieku, jak również 35-lecia powołania Międzynarodowego Stowarzyszenie Uniwersytetów Trzeciego Wieku (AIUTA)

w oparciu o wniosek sformułowany przez Dębicki Uniwersytet Trzeciego Wieku Fundacji EDUCARE ET SERVIRE

mając na uwadze:

1. Prawo uczestnictwa obywateli w życiu demokratycznym Unii, zwarte w art. 10 *Traktatu o Unii Europejskiej (wersja skonsolidowana)*,
2. Prawo obywateli i stowarzyszeń przedstawicielskich do publicznej wymiany poglądów we wszystkich działaniach Unii, zwarte w art. 11 *Traktatu o Unii Europejskiej*,
3. Nakreślone w art. 153 *Traktatu o Unii Europejskiej* cele Wspólnoty w zakresie zwalczania wykluczenia społecznego oraz integracji osób wykluczonych z rynku pracy ze wskazaniem możliwości wydzielenia środków zmierzających do pogłębiania wiedzy, rozwijania wymiany informacji i najlepszych praktyk oraz wspierania podejść nowatorskich,
4. Prawo instytucji Unii do przyjmowania rozporządzeń wykonawczych dotyczących Europejskiego Funduszu Społecznego wynikające z art. 164 *Traktatu o Unii Europejskiej*,

a także kierując się zapisami *Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej*, a szczególności

1. zapisami art. 25 mówiącego o prawie osób w podeszłym wieku do godnego i niezależnego życia oraz do uczestniczenia w życiu społecznym i kulturalnym,
2. oraz zapisami art. 44 mówiącego o prawie każdego obywatela Unii do składania petycji do Parlamentu Europejskiego

kierują do przedstawicieli struktur Unii Europejskiej oraz władz Rzeczypospolitej Polskiej

a w szczególności do:

1. Pana Jose Manuela Barroso, Przewodniczącego Komisji Europejskiej
2. Pana Hermana Van Rompuy, Przewodniczącego Rady Europejskiej
3. Pana Jerzego Buzka, Przewodniczącego Parlamentu Europejskiego
4. Pana Thorbjorna Jaglanda, Sekretarza Generalnego Rady Europy
5. Pana Donalda Tuska, Przewodniczącego Rady Ministrów RP
6. Pana Grzegorza Schetyny, Marszałka Sejmu RP
7. Pani Elżbiety Bieńkowskiej, Ministra Rozwoju Regionalnego RP

**niniejszy apel o zwiększenie dostępności środków Europejskiego Funduszu Społecznego
dla uniwersytetów trzeciego wieku w Polsce w zakresie ich działalności statutowej
w perspektywie budżetowej Wspólnot Europejskich na lata 2014-2020**

W szczególności apelujemy o:

1. Dokonanie szczegółowej analizy prognoz demograficznych rozwoju ludności w Polsce w latach 2010–2030, zakładających – zgodnie z diagnozami społeczno-ekonomicznymi *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (EFS) na lata 2007-2013* – wzrost z 5,3 do 9,6 mln ludzi w tzw. wieku poprodukcyjnym.
2. Uwzględnienie tego problemu w *Narodowych Strategicznych Ramach Odniesienia RP na lata 2014-2020*, a w szczególności w zakresie realizacji celów opisanych w rozdziale 5.4.2 *Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej* w korelacji do dostrzeganych w tym dokumencie na lata 2007-2013 w analizie SWOT w zakresie kapitału ludzkiego i zasobów społecznych problemów ludzi w podeszłym wieku, takich jak niski

wskaźnik edukacji ustawicznej, wykluczenie społeczne niektórych grup ludności czy brak nawyku uczenia się przez całe życie.

3. Podjęcie działań mających na celu skoncentrowanie i uproszczenie funkcjonowania funduszy strukturalnych z uwzględnieniem aspektów społecznych i terytorialnych dotyczących ludzi w wieku podeszłym w Polsce zgodnie z zapisami pkt. 9 i 10 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności*.
4. Skorelowanie nakreślonych problemów ludzi w wieku podeszłym z aktywnością uniwersytetów trzeciego wieku poprzez utworzenie osobnego priorytetu, finansującego statutową działalność uniwersytetów trzeciego wieku w ramach polskiego programu operacyjnego, dotyczącego kapitału ludzkiego, finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w latach 2014-2020, co będzie stanowić realizację zapisu pkt. 24 *Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności*, mówiącego o wieloletnim programowaniu ukierunkowanym na osiąganie celów funduszy poprzez zapewnienie dostępności niezbędnych zasobów finansowych przy jednoczesnym wyjściu naprzeciw realizacji celów szczegółowych wspólnoty w zakresie zwiększania zatrudnienia osób starszych, podnoszenia poziomu wykształcenia oraz propagowania włączenia społecznego, opisanych w *Nowej europejskiej strategii na rzecz zatrudnienia i wzrostu gospodarczego EUROPA 2020*, opracowanej przez Radę Europejską w marcu 2010 roku.

Poprzez niniejszy apel wszyscy, podpisani poniżej, uczestnicy działań podejmowanych przez uniwersytety trzeciego wieku w Polsce, będące znaczącym elementem życia społecznego, pragną zwrócić uwagę podmiotów regulujących funkcjonowanie funduszy strukturalnych w Zjednoczonej Europie i Państwie Polskim na ułomność dotychczasowego systemu w tym zakresie. Sam fakt braku szczegółowych danych w zakresie ilości oraz jakości funkcjonujących UTW w Polsce, będącej po Francji i Belgii trzecim krajem europejskim, w którym rozwijał się ten ruch, są znamienym potwierdzeniem trudności drażących codzienne funkcjonowanie tych jednostek.

Opierając się jednak na badaniach Pani Marty Lenart, zebranych w „*Raporcie z diagnozy Uniwersytetów Trzeciego Wieku w Polsce*” opracowanym w ramach projektu „*Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku szansą na rozwój środowiska UTW w Polsce*” w 2009 roku, należy przyjąć, że aktualnie w kraju działa około 225 uniwersytetów trzeciego wieku, obejmujących swoim działaniem około 50-80 tysięcy ludzi w wieku podeszłym. Jeśli dodamy do tego informację, że blisko 70% badanych jednostek wskazuje trudności finansowe w prowadzeniu bieżącej działalności, i połączymy ją z informacją, że jedynie 20% spośród tych jednostek wykorzystuje środki pochodzące z funduszy unijnych, przy czym większość wskazuje nieadekwatność możliwych do finansowania z projektów działań do bieżących potrzeb – mamy nakreślony problem, będący przyczyną niniejszego apelu.

Wyrażamy nadzieję, że nasza inicjatywa spotka zainteresowanie unijnych i krajowych podmiotów odpowiedzialnych za politykę finansowania działań w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, i zapoczątkuje szeroką dyskusję, której ostatecznym efektem będzie nadanie nowego kształtu systemowi dyslokacji środków unijnych, który uwzględni potrzeby osób w wieku podeszłym zrzeszonych w ruchu UTW.

Wyrażamy także nadzieję, że nowe spojrzenie na problem finansowania bieżącej działalności uniwersytetów trzeciego wieku uzupełni opinię zawartą w *Komunikacie Komisji Wspólnot Europejskich z dnia 11 grudnia 2007 – Sprawozdanie strategiczne na temat odnowionej strategii lizbońskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia: rozpoczęcie nowego etapu (2008-2010)*, gdzie znajduje się następujące sformułowanie: „*Należy opracować intensywniejszą i lepiej ukierunkowaną politykę kształcenia, aby sprostać wyzwaniu aktywnego starzenia się oraz przyczynić się do wzrostu wydajności i zdolności do zatrudnienia. Europejski Fundusz Społeczny może w znaczący sposób wspierać te starania.*”

Jednocześnie deklarujemy gotowość wzięcia udziału osób reprezentujących ruch UTW w Polsce w przedmiotowych konsultacjach na każdym szczeblu i etapie przygotowywania nowego systemu wspierającego niniejszą inicjatywę.